

เทศน์เช้า วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ วันนี้วันพระ วันพระสำหรับชาวพุทธเรา วันพระ วันโกนเป็นวันหาบุญกุศลใส่หัวใจของเรา คนถ้าไม่ทุกข์ไม่ยาก ไม่อดไม่อยากมันก็ไม่ทุกข์ไม่ยาก เวลาคนมันอดมันอยากมันทุกข์มันยากมาก แต่ของเรา เราทุกข์ใจใจ เราทุกข์ใจ มันเหงา มันว่าเหว๋ มันไม่อบอุ่น นี่เรามาแสวงหาบุญกุศลของเราก็อ่แสวงหาบุญกุศลของเราเพื่อหัวใจของเราใจ

การเสียดละนั้น วันพระ วันโกน วันโกนสมัยโบราณนะ วันโกนเขาเตรียมอาหารของเขาแล้ว เขาเตรียมของเขา เขาจะไปวัดไปวาของเขา วันปกติวันธรรมดาเขาทำมาหากิน เพราะส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรม เกษตรกรรมเขาลงทุนลงแรงของเขาเพื่อความมั่นคงในชีวิตของเขา แต่เขาเองเขาก็ต้องหาที่พึ่งทางใจของเขา

นี่ก็เหมือนกัน วันนี้วันพระ วันโกน ถ้าวันพระ วันโกน เราแสวงหาของเราเพื่อประโยชน์กับเราใจ ถ้าไม่อดไม่อยากมันก็ไม่ทุกข์ไม่ยาก เวลามันทุกข์มันยากเพราะมันอดมันอยาก เราก็แสวงหามาเพื่อดำรงชีวิตของเรา เวลาถ้าหัวใจของเรามันไม่มีที่พึ่งที่อาศัย เราก็ต้องหาบุญกุศล

บุญ บุญคือความอบอุ่นของหัวใจใจ บุญเป็นอย่างไร บุญเป็นอย่างไร บุญมันจะเป็นทรัพย์สมบัติใช้ใหม่ ทรัพย์สมบัตินั้นมันเป็นอำนาจวาสนานะ คนที่มีอำนาจวาสนาเขาทำสิ่งใดเขาประสบความสำเร็จของเขา นั่นอำนาจวาสนาของเขา เวลาคนทำอะไรสิ่งใดขาดแคลนของเขา นั่นก็อำนาจวาสนาของเขา อำนาจวาสนามาจากไหน มาจากการกระทำของเขา

คนที่มีทรัพย์สมบัติเขาไม่มีบารมี ไม่มีพรศมีพวก เขาอยู่ของเขาคนเดียว คนที่เขาอำนาจวาสนาเขาสร้างสมบุญญาธิการของเขา เขาอำนาจวาสนามีบารมี มีคนล้อมหน้าล้อมหลังเขาหมดเลย ล้อมหน้าล้อมหลัง กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมหอมทวนลมไม กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรม ทำดีต้องได้ดี สิ่งที่เขาบารมีของเขาเพราะว่าเขาทำดีของเขา เขามีจิตใจเพื่อแผ่ของเขา เขาถึงมีบุญกุศลของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เสียสละไง เวลาเสียสละ เวลาที่ฟุ้งๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่หัวใจเบิกบาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่มีที่พึ่งที่อาศัยในหัวใจโดยความสมบูรณ์ มีคนที่มันสมบูรณ์ในหัวใจแล้วมันไม่มีสิ่งใดที่จะต้องมาแสวงหา คำว่า “แสวงหาขึ้นมา” ก็ทำประโยชน์เพื่อโลก เพื่อโลกไง ถ้าทำประโยชน์เพื่อโลก “เธออย่าไปช้อนทางกันนะ โลกนี้เราร้อนนั้ก โลกนี้เราร้อนนั้ก”

นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร พระพุทธศาสนาสอนเรื่องหัวใจของเราไง สอนเรื่องนามธรรม เรื่องในหัวใจของเรา พระพุทธศาสนาจีเข้ามาในใจของคนนะ จีเข้ามาเรื่องสุขเรื่องทุกข์ไง เวลาจีเข้ามาปฏิสนธิจิต จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ พอจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตได้สร้างกุศลขึ้นมาเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์มีอำนาจวาสนาขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยมรรคด้วยผลจนสิ้นกิเลสไป

เราเกิดมาเราก็เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร ถ้ามันเรื่องอาชีพหน้าที่การงาน มันเป็นคนนะ คนถ้ารับผิดชอบอยู่ทางโลกก็ขยันหมั่นเพียรของเรา มีสติมีปัญญาของเรา มีความสัตย์ มีความสัตย์ มีศีลมีธรรมของเรา เราทำสิ่งใดก็เพื่อประโยชน์กับเรา ใครเขาจะติฉินนินทาว่าโง่ ใครจะติฉินนินทาว่าไม่ทันคน นั่นมันปากสกปรก

เวลาปากสะอาด ปากสะอาดปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความสัตย์ของเรา มันจะเสียเปรียบ มันจะสิ่งใดบ้าง อันนั้นก็เป็นเรื่องของโลก เรื่องของโลกนะ มันก็มิได้มีเสียเป็นเรื่องธรรมดา เวลาเราได้ เราก็ได้ของเรามาแล้ว ใ้เวลาเราจะเสียไป เสียไปเพื่อประโยชน์ เสียไปเพื่อน้ำใจของคน เราเสียไปเพื่อสิ่งใด เราทำของเรา นี่ไง ถ้าโลกเขาจะติฉินนินทานั้นมันเรื่องของโลกเขา แต่เรื่องของเรา ปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราทำตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ถ้ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เรามีศาคดาเรามีที่พึ่งที่อาศัยไง

คนเราว่าแห้ว ไม่มีที่พึ่งที่อาศัยเลย แล้วลงใจใครไม่ได้ วางใจใครไม่ได้ทั้งสิ้น ถ้าจะวางใจได้ เราก็อ้างใจได้ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย แก้วสารพัดนึกไง แล้วมาอยู่ที่หัวใจ หัวใจที่คับแคบมันก็นึกได้แค่นั้นแหละ หัวใจที่กว้างขวาง หัวใจที่ยิ่งใหญ่มันก็นึกได้มากกว่านั้น ใจ หัวใจที่เปิดกว้าง คุณติ เวลาพระกัศสปะทั้งสามมีภรรยาที่เศรษฐีทั้งสองตระกูล เวลามาแต่งงานกันแล้วก็มีความปรารถนาว่าจะออกประพฤติปฏิบัติใน แจกทรัพย์สมบัติใน สองตระกูล แต่เขามีความเห็น สร้างอำนาจวาสนาบารมีมาเสมอกัน ทรัพย์สมบัติเสียสละๆ เขาแจกหมดเลย แล้วออกประพฤติปฏิบัติ นั่นหัวใจที่ยิ่งใหญ่เขาเสียสละสิ่งนี้ไว้ มันไม่ต้องมาบำรุงรักษาใจ

พระรัฐपालมีลูกชายคนเดียว เวลาฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วอยากจะทำอย่าง ไรพ่อแม่ก็ไม่ให้บวชเพราะมีลูกชายคนเดียว

“ถ้าไม่ให้บวช อดอาหาร” นี่เขาจะเสียสละ เห็นไหม

เอาเพื่อนมา เอามาเกลี้ยกล่อมขนาดไหน จนเพื่อนไปพูดกับพ่อแม่ “อยากเห็นหน้าลูกไหม”

“อยาก”

“ถ้าอยากเห็นหน้าลูกต้องให้บวช ถ้าไม่ให้บวช ลูกตาย”

เขาก็ปล่อยให้ลูกไปบวชใจ บวชไปแล้วก็ไปประพฤติปฏิบัติกันจนสิ้นสุดแห่งทุกข์ เวลา กลับมาบ้าน พ่อแม่เอาทรัพย์สมบัติมากองไว้เต็มเลย ปรึกษาลูก “ทรัพย์สมบัติหามมหาศาลแล้วใครจะดูแลรักษา”

ลูกชายบอกว่า “เอาใส่ล้อเกวียนแล้วไปดัมป์ทิ้งใส่แม่น้ำไป จบ”

นี่หัวใจคนที่ยิ่งใหญ่มัวยิ่งใหญ่ที่ไหน เห็นไหม แต่หัวใจทางโลกก็มองว่าทรัพย์สมบัติ ยิ่งใหญ่มาก ทรัพย์สมบัติเป็นสมบัติสาธารณะนะ คุณติ ในธนาคาร โอนไปโอนมาอยู่นั่นนะ มัน เป็นของใครล่ะ ของใครมันเป็นสิทธิ์ชั่วคราวไง มันเป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ของเรา เราหามา ก็เป็นสิทธิ์ของเรา เราใช้ประโยชน์ของเราหรือไม่ เวลาใช้ประโยชน์ หัวใจที่ยิ่งใหญ่ สิ่งนี้เราเอาไว้ทำ ประโยชน์ใน ใจ ถ้าคนมีสติมีปัญญาเขาไปทำประโยชน์ของเขา เขาทำประโยชน์ของเขา เขา เสียสละสิ่งนั้นไป แต่เวลาเอาจริงเอาจริงขึ้นมามันต้องมาประพฤติปฏิบัติ จะมั่งมีศรีสุขทุกข์จน

เจริญใจขนาดไหน เวลาจะประพฤติปฏิบัติต้องทำด้วยตัวเอง มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโง่ไป เวลามันสุขมันทุกข์มันก็สุขทุกข์ในหัวใจของเรา เวลามันเป็นประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็ต้องเป็นเราทำของเราเอง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชวนขวยมาด้วยใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน “อานนท์ เราเอาสมบัติของเราไปเท่านั้นนะ เราไม่ได้เอาสมบัติของใครไปเลย”

สมบัติของเราๆ นั่นก็เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชวนขวยมา ใ้อเรา เกิดมาก็เป็นสมบัติของเรา ทุกคนก็เห็นแก่ตัวทั้งนั้นนะ ทุกคนก็อยากจะพ้นจากทุกข์ทั้งนั้นนะ ฉะนั้น ทุกคนจะพ้นจริงๆ ทุกคนก็ต้องทำขึ้นมาเองไง เวลาครูบาอาจารย์ก็ชี้ทางเท่านั้นนะ ครูบาอาจารย์บอกทำให้ๆ มันไม่มีหรอก ถ้าทำให้ๆ พ่อแม่ทำให้ลูกไง พ่อแม่ทำให้ก็สั่งสอน นั้นนะ เป็นวิชาเท่านั้นนะ สิ่งทีวิชาที่วิชาชีพของเขา สิ่งทีสมบัติ ถ้าเขามีปัญญาเขาก็รักษาของเขา ได้ ถ้าเขาไม่มีปัญญาเขาก็โดนเพื่อนเขาปอกลอกหมด มันอยู่กับโลกอย่างนั้นนะ ใครจะค้า ประกันสัจจะความจริงได้ละ ยิ่งประพฤติปฏิบัติ ความสะอาดบริสุทธิ์ไม่มีใครค้าประกันใครได้ ความสะอาดบริสุทธิ์มันเกิดขึ้นจากผู้นั้นกระทำเอง ถ้าเกิดจากผู้กระทำเอง เวลาสุขเวลาทุกข์ เราก็ทุกข์เอง

ถ้ามันไม่ขัดสนมันก็ไม่ทุกข์ไม่ยากหรอก เวลาคนทุกข์คนยาก คนขัดสนนะ เขาก็พยายามของเขา หาสิ่งนั้นมาเป็นเครื่องยืนยันว่าของเขานี้ความมั่นคงของเขา แต่มันคงของเขา เขามีสติปัญญาขนาดไหนเขาหาได้ทั้งนั้นนะ ยิ่งคนที่มปัญญาละ เรื่องอย่างนี้มันหาได้ ทำได้ ถ้าทำได้ นะ แต่เวลามันว่าเหว เวลาจิตใจมันหงอยเหงา เวลามันกดดันในหัวใจนะ ตายแล้วไปไหน ตายแล้วไปไหน

มันก็พูดกันทั้งนั้นนะ “ไม่กลัวๆ” ใครมันไม่กลัวตาย กลัวตายทั้งนั้นนะ แล้วตายแล้วไปไหน มันมีคอบอด มันไม่เห็นใจ

แต่เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้ว ไม่ตายมันก็รู้อยู่แล้ว ในหัวใจมันเบิกบาน หัวใจมันผ่อนคลาย สุขโตๆ คนเรามันจะสุขโต มันจะจริงจัง มันต้องสุขโตในปัจจุบันนี้ วันนี้เราทุกอย่างพร้อมสมบูรณ์ พรุ่งนี้เราก็สบาย วันนี้ขัดสน พรุ่งนี้หิวกระหาย วันนี้ถ้ามันเดือดร้อน พรุ่งนี้มันทุกข์กว่านี้

แต่ถ้ามันปัจจุบันนี้ไง นี่ไง ปัจจุบันถ้ามันสุกโตในปัจจุบันนี้ อนาคตมันก็สุกโตแน่นอน เราทำของเราตรงนี้ ถมมันให้เต็ม ถมหัวใจนี้ให้เต็ม ตัดหาความทะยานอยากล้นฝั่ง ไม่มีวันเต็ม แต่มันจะเต็มได้ด้วยการชักออก ฟืนไฟที่มันเผาจนหัวใจ เราจะดับไฟๆ ดับไฟที่ไหน ดับไฟก็เอา น้ำสาตเข้าไป น้ำมันยิ่งลุกโชนช่วง แต่ถ้าเป็นไฟๆ ดึงฟืนมันออก ดึงเหตุออก ดึงออกๆ

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่มันทุกข์มันยาก มันทุกข์ยากเพราะอะไร เราไปวิตกกังวลกันทั้งนั้นเลย สิ่งยังไม่เกิด อดีตอนาคตเอามาทับถมหัวใจทำไม แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันนี้เราก็เป็นคน คนก็คนเหมือนกัน สองมือสองเท้าเหมือนกัน ทำมาหากินได้เหมือนกัน ปัญญาได้เหมือนกัน เขาทำได้ เราก็ทำได้ ถ้าเขาทำได้ เราก็ทำได้นะ เราก็หมั่นเพียรของเราสิ เราหมั่นเพียรของเรา นั่งสมาธิภาวนานี้สมบัติเราทั้งนั้นนะ

เวลาให้นับตั้งค์ นับตั้งค์กลับบ้าน อู๋! ทุกคนรีบนับกันใหญ่เลย เวลาให้หายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็โธ มันไม่ทำ เวลาให้นับตั้งค์นะ ตั้งค์กองอยู่นี้ ใครนับเท่าไร เอาไปเลย โอ้โฮ! มันนับไม่หยุดเลย มันแย่งกันนับเลย แต่เวลาบอกให้หายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็โธ มันทำไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน มันสมบัติของเราแท้ๆ สมบัติของเราแท้ๆ นะ เวลามันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากมาก หัวใจดวงนี้ถ้ามันสมบูรณ์ของมัน มันอึดเต็มของมัน นี่เป็นสมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา

ใจนี้เรียกร่องการช่วยเหลือ เราก็เรียกร่องการช่วยเหลือ ร่องศูนย์ดำรงธรรม ร่องศูนย์ดำรงธรรมแล้วมันก็เลื่อนในลิ้นชักไว้ นี่ก็เหมือนกัน หัวใจมันเรียกร่อง เรียกร่องให้ใครทำ มันเรียกร่อง คุณติ เวลาทรัพย์สมบัติ ในห้างสรรพสินค้า ใครมีเงินซื้อได้หมดละ ในห้างนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งทีในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย” แล้วธรรมมันคืออะไรละ ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งนี้มันเป็นที่พึ่ง แล้วทำไมไม่ชวนชวน ทำทำไมไม่หยาบคาย ทำทำไมไม่ริบทำ ทำทำไมไม่เอาเป็นสมบัติของเรา เวลานั้นตั้งค์จะเอาให้ได้เยอะๆ เวลาให้พุทโธมันทำไม่ได้ ทั้งๆ ที่เป็นสมบัติของเรา

สิ่งทีมันเป็นที่พึ่งจ้ายเครื่องอาศัย จะบอกว่ามันไม่มีค่าๆ เลย บริหารจัดการ เวลาวัดเขามีสังฆาธิการ เขาประชุมกันเขาก็ประชุมกันอย่างนี้ ซ่อมบำรุงรักษาอย่างไร คุณแลร์รักษาสนวัตถุ

อย่างไร มันก็ต้องบำรุงรักษาเพราะคนมีกายกับใจ เวลามามีร่างกายมานั่งกันอยู่ที่นี่ แต่น้ำใจ น้ำใจที่อยู่ในหัวใจ คุณิ มันเป็นนามธรรม มันยิ่งใหญ่ขนาดไหน

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันต้องบำรุงรักษาใจ ถ้าไม่รักษาของของสงฆ์ เกิดขึ้นท่ามกลางสงฆ์ ไม่รักษา เป็นอาบัติอีกต่างหาก เวลาไปแสวงหามา แสวงหามาโดยผิดพลาด เป็นอาบัติอีกต่างหาก แสวงหามาด้วยความผิด ของนั้นเป็นนิสสัยคือ ตัวภิกษุเป็นปาจิตติย์ ของของสงฆ์ที่เอาไว้ท่ามกลางของสงฆ์ ถ้าพระไม่ดูแลรักษา ปรับอาบัติทั้งหมดเลย คุณิ ถวายสังฆทานๆ ต้องทำอุปโลกน์ ถวายสังฆทานเป็นของส่วนกลางแล้วก็ต้องแจกจ่ายกัน แจกจ่ายกัน นี่ไง ถ้ามันบริหาร คำว่า “บริหาร” มันต้องทำใจ

นี่บอกว่า มันก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ ไม่ต้องทำอะไรเลย มันก็สุดโต่งไปทางหนึ่ง เราเป็นคน เราเกิดมาเป็นคน เกิดเป็นสิ่งมีชีวิตมันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย แล้วเครื่องอาศัยนั้นมันก็เป็นเครื่องอาศัย แต่เครื่องอาศัยแล้วก็เลสมันไปยึดมันไว้ ก็เลสมันเอาสิ่งนั้นมาประหัดประหารกันไง เอาเครื่องอาศัย แย่งชิงเครื่องอาศัยกันไง แย่งชิงสิ่งที่เป็นโลกๆ ใจ แต่น้ำใจ สิ่งที่มีคุณค่า กลับไม่ทำ

แต่ถ้าคนที่เขามีปัญญาของเขา สิ่งนั้นมันจำเป็นกับชีวิตทั้งนั้นนะ เวลามันขาดแคลน ไปยื่นให้ใคร ใครมีแต่น้ำใจ เขายิ้มแย้มแจ่มใสทั้งนั้นนะ แต่คนมันก็ต้องฉลาดใช้ไหม ยื่นให้ใคร ยื่นให้เป็นประโยชน์นี่ไง นี่ไง ถ้ามันมีสติมีปัญญามันเป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ แล้วมันเป็นประโยชน์ประโยชน์กับโลก คือว่าไม่ให้ไปยึดมันถือมัน ไปผูกมัดมันจนเหยียบย่ำนะ ก็เลสมันใช้แบบนี้ใช้ของข้างๆ ตัวเรา ใช้ของสมบัติเราที่แหละ แล้วก็มาหลอก

เราเป็นคนหามา เงินทองใครเอามา เราหามาทั้งนั้นนะ เราหามาแล้วทำไมต้องมาเดือดร้อนกับมันอีกล่ะ เราหามาแล้วทำไมมันต้องเหยียบย่ำเราอีกล่ะ เราหามาแล้วมันเป็นประโยชน์นี่ไง เราหามา ก็เลสมันทำลายเราทั้งนั้นนะ แล้วถ้ามันมีสติปัญญามันทำของมันอย่างนี้ จากภายนอกมันจะเข้ามาภายในแล้ว ถ้าเข้ามาภายใน ก็คืออย่างนี้ได้ต้องมีสติ พอมีสติ มันมีปัญญาขึ้นมา พอมีสติมีปัญญาขึ้นมา แล้วเราเกิดมาทำไม เกิดมาแล้วเราอะไรเป็นที่พึ่ง เป็นที่พึ่งได้ไหม เราอยู่ด้วยกัน กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี เรามีพ่อแม่ เรามีปู่ย่าตายาย เราก็ดูแลรักษาทั้งนั้นนะ มันไปพึ่งเรื่องของคนดี เรื่องของความกตัญญู เราก็ดูแลรักษา แล้วหัวใจล่ะ เกิดมา

ทำไม หัวใจละ ใจที่เกิดมาก็เกิดมามีชาติมีตระกูลนี้ไง อ้าว! มีชาติมีตระกูลขึ้นมาถึงความมั่นคงของชาติตระกูลนี้ไง

เวลามหาชนที่เขาให้พร เห็นไหม ปู่ย่าตายายตายก่อน แล้วพ่อแม่ก็ตาย แล้วลูกก็ตาย แล้วหลานก็ตาย

โธ้ย! ทำไมให้พรแบบนี้ละ

อ้าว! แล้วถ้าเกิดลูกหลานมันตายก่อนแล้วปู่ย่าตายายเสียใจไหม เออ! ถ้าปู่ย่าตายายถึงเวลาแล้วหมดอายุขัยก็ตายไป อ้าว! ต่อไปพ่อแม่ก็ตายไป ต่อไปลูกก็ตายไป ต่อไปหลานก็ตายไป นี่เวลาความจริงๆ มันเป็นอย่างนี้ ถ้าความจริงเป็นอย่างนี้ เวลาตายไปๆ ใครมีสมบัติอะไรไปบ้างละ เวลาตายไปทุกคนก็คร่ำครวญคิดถึงกัน เวลาไปแล้วไปไหน นี่ไง หัวใจของเรานี้ไง ถ้าหัวใจของเรา ถ้าเรามีสติปัญญา เรารักษาที่นี้ไง

วันพระ ถ้าวันพระเป็นผู้ประเสริฐแล้ว หัวใจที่มั่นคงแล้ว เราบริหารจัดการในครอบครัวเราด้วยความราบรื่น มีอุปสรรคสิ่งใดนะ เราเป็นหลักชัยในบ้านไม่ให้หวั่นไหวไปกับกระแสโลก ไม่ให้หวั่นไหวไปกับการยุยงส่งเสริมของใคร ถ้าเรามีสติปัญญา มันเป็นประโยชน์กับตัวเรา ประโยชน์กับตัวเราคือ

๑. คนจะเป็นหลักชัยได้มันต้องมีเหตุมีผล มันไม่หวั่นไหวด้วยเสียงดิ้นนินทาที่เขาโหมกระหน่ำใส่ เรามีปัญญาอยู่แล้ว เราไม่หวั่นไหวแล้วหนึ่ง

๒. เราเป็นหลักแล้วเราคุ้มครองดูแลในชุมชนของเรา ในสิ่งที่เราดูแลรักษา

เห็นไหม ถ้ามีปัญญาๆ นะ แล้วถ้ามีปัญญามันยิ่งซาบซึ้งกว่านี้ เวลาเกิดมรรคเกิดผลขึ้นมา โอ้โฮ! มันปล่อยวางได้หมดคนะ เวลาทำสัมมาสมาธิ อธิปนาสมาธิ กายกับใจนี้แยกออกจากกัน โดยธรรมชาติเลย มันสักแต่ว่ารู้เลย ไม่รับรู้เรื่องกายนี้เลย แล้วถ้ามันสำรอกมันคายกิเลสของมัน มันยิ่งมหัศจรรย์เข้าไปใหญ่ ถ้ามหัศจรรย์เข้าไป นี่ไง มันเหนือโลก เหนือโลกอย่างนี้ ถ้าจิตใจมันเหนือโลกขึ้นมามันจบสิ้นกระบวนการของมันแล้ว แล้วมันจบสิ้นกระบวนการไม่ใช่ว่าจบสิ้นกระบวนการด้วยความไม่รู้ ไม่ใช่จบสิ้นกระบวนการด้วยการยกย่องสรรเสริญ ไม่ใช่จบสิ้นกระบวนการด้วยการเชิดชู ไม่ใช่ จบสิ้นกระบวนการด้วยมรรคด้วยผล ด้วยการกระทำของตนด้วยความเห็นภายในของตน ไม่มีชอกไม่มีหีบอะไรที่จะมาปิดบังได้

วันนี้วันพระ วันพระ เราก็อหวนบุญกุศลของเรา เรื่องปัจจัย ๔ ก็ปัจจัยเครื่องอาศัย แต่เรื่องหัวใจมันสำคัญ ถ้าสำคัญแล้ว เรายังรักษาแล้ว เราดูแลของเราแล้ว ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เรายังรักษาใจของเรา แล้วพอรักษาใจของเราแล้วมันยังประเสริฐ ประเสริฐแล้วชีวิตประจำวันปกติเลย แล้วไม่มีความขัดแย้งกับใคร เป็นผู้กำหนดนโยบาย เป็นผู้ ที่ดูแลรักษา ราบรื่นไปหมดละ ถ้าราบรื่น เว้นไว้แต่พวกเปรตพวกมารมันจะมาทำลาย ใฮ้นั้นผู้ที่มีปัญญาเขาแก้ไข การแก้ไขนั้นมันก็ต้องแก้ไขให้มันสงบระงับไป แล้วมันจะมีสติปัญญารักษา ชีวิตของเรา นี่คือบุญ

วันพระๆ ถ้ามาทำบุญกุศล มาทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ นี่ทำบุญกุศลด้วยอามิสก็เป็นอำนาจ วาสนา แล้วถ้ามีสติปัญญาที่เปิดกว้าง มีการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสมบัติของเรา จับต้องของเรา อุดตา หิ อุดตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน จับต้องของเรา เราทำของเรา เป็นสมบัติของเราเพื่อประโยชน์กับเราเอง เอวัง